

LW 531

СЪДЕБНИ ЕКСПЕРТИЗИ

Приета: прот. № 8 от 26.09.2019 г.

Лектор: доц. д-р Христо Павлов

АНОТАЦИЯ

„Съдебни експертизи“ е специализирана учебна дисциплина, която изучава както нормативната уредба във връзка със съдебните експертизи, така и техните видове и спецификата им. В курса се разглеждат още въпроси, свързани с особеностите по назначаването, подготовката, извършването на експертизи и оценката на заключението на вещото лице.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Изучаването на дисциплината е необходима част от подготовката на бъдещите разследващи полицаи, следователи, прокурори, съдии, юрисконсулти и адвокати.

Чрез усвояването на дисциплината от студентите се цели да се формира у тях комплекс от професионални знания и умения във връзка както с назначаването и извършването на експертизи, така и с правилната оценка на заключението на вещото лице.

В резултат на изучаването на дисциплината, студентите придобиват:

- междудисциплинарни юридически знания по въпросите за процесуалната регламентация на съдебните експертизи и възможностите за назначаването им в наказателния, гражданския и административния процес;

- знания във връзка с понятийния апарат на съдебните експертизи;
- знания във връзка с методологията на експертното изследване;
- умения за точен анализ и правилна оценка на заключението на вещото лице;
- знания във връзка с видовете съдебни експертизи и техните възможности;
- способност за самостоятелно решаване на практически задачи във връзка със съдебните експертизи.

Знанията, които студентите получават намират приложение във всички области на правораздавателната дейност.

ПРЕДПОСТАВКИ

Материята по съдебни експертизи се намира в тясна връзка с голяма част от въпросите на наказателното и гражданското право, наказателнопроцесуалното право, криминалистиката, гражданскопроцесуалното право, а също със съдебната медицина и съдебната психиатрия и някои естествени и технически науки

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	кредити	редовно обучение		задочно обучение	
			л	с у общ	л	с у общ
Право	Избираема	3	30	30	20	20
МРР	Задължителна	3			20	20
СИТЕ	Задължителна	3			20	20

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Раздел I. Обща част

Тема 1. Съдебни експертизи. Същност и особености.

Нормативна уредба на съдебната експертиза в гражданското и наказателното право. Общи принципи и различия.

Значение на съдебната експертиза за събиране и проверка на доказателства по делото.

Предмет, методи и система.

Връзка с други науки.

Тема 2. Възникване на съдебната експертиза. Етапи на развитие.

Възникване на съдебната експертиза – вътрешни и външни предпоставки.

Нормативна уредба на съдебната експертиза в Закона за гражданското съдопроизводство от 1892 г. и в Закона за углавното съдопроизводство от 1897 г.

Тема 3. Основни видове съдебни експертизи.

Класификационни критерии.

Особености и правна характеристика на отделните групи експертизи.

Тенденции.

Тема 4. Назначаване на съдебните експертизи. Общи въпроси.

Правни основания.

Съдържание на съдебния акт за назначаване на експертиза. Законови изисквания, на които трябва да отговаря.

Тема 5. Назначаване на допълнителна, повторна, колективна и комплексна експертиза.

Назначаване на допълнителна и повторна експертиза. Правни основания.

Назначаване на колективна и комплексна експертиза. Правни основания.

Разграничение и особености в сравнение с назначаването на едноличната еднородна експертиза.

Тема 6. Вещи лица.

Вещи лица – изисквания, на които трябва да отговарят.

Избор на вещи лица. Процедура. Нормативни изисквания.

Тема 7. Права и задължения на вещите лица.

Обща характеристика.

Нормативна уредба на задълженията на вещите лица.

Нормативна уредба на правата на вещите лица.

Тема 8. Отказ на вещото лице да извърши експертизата. Отводи и самоотводи.

Отказ на вещото лице да извърши експертизата. Заместване с друго вещо лице. Правни основания и правни последици.

Отводи и самоотводи. Правни основания.

Тема 9. Извършване на съдебната експертиза. Правна характеристика.

Подходи на извършване и съдържание на изследването.

Взаимодействие между различните органи и вещите лица.

Основни изисквания, които трябва да се спазват при извършване на експертизата.

Тема 10. Заключение на вещото лице. Правна същност и значение.

Структура и съдържание на заключението.

Общи изисквания, които трябва да се спазват при съставяне на заключението.

Експертно заключение при допълнителна, повторна, колективна и комплексна експертиза.

Тема 11. Приемане на заключението на вещото лице.

Действия на органа, който е назначил експертиза, след получаване на заключението.

Проверка на заключението на вещото лице.

Предявяване на заключението на вещото лице на заинтересованото лице.

Форма и ред на приемане на заключението.

Оценка на заключението на вещото лице.

Раздел II. Особена част

Тема 12. Криминалистични експертизи.

Техническа експертиза на документи.

Експертиза на писмената реч.

Експертиза за установяване на цяло по неговите части.

Тема 13. Други криминалистични експертизи.

Експертиза за идентификация на човека по външните черти, отразени върху фотоснимка (фотопортретна експертиза). Съставяне на портрет по описание.

Експертиза на магнетофонни и видеоманетофонни записи на гласа и речта, на фоно и видео апаратура.

Експертиза за установяване интервенции в идентификационните характеристики на МПС.

Тема 14. Съдебномедицински експертизи на живи лица.

Съдебномедицинска експертиза на телесни повреди.

Съдебномедицинска експертиза за установяване на родителския произход.

Тема 15. Други съдебномедицински експертизи.

Съдебномедицинска експертиза на трупове на неизвестни лица и скелетирани трупове.

Съдебномедицинска експертиза за идентификация на човека чрез серологични анализи.

Тема 16. Съдебнопсихиатрични експертизи. Правна характеристика.

Назначаване. Правни основания.

Подготовка и извършване. Правно значение на заключението на вещото лице.

Видове съдебнопсихиатрични експертизи.

Съдебнопсихиатрични експертизи в гражданското производство.

Тема 17. Съдебнобиологични експертизи.

Експертиза на хранителни продукти.

Експертиза на почва.

Съдебнобиологична експертиза на обекти от растителен произход (ботаническа експертиза).

Тема 18. Съдебнотехнически експертизи. Правни основания.

Общотехническа експертиза.

Автотехническа експертиза.

Пожаро-техническа експертиза.

Тема 19. Експертиза на технологични процеси, стоки и изделия.

Обща характеристика. Обекти и задачи на експертизата.

Подготовка и извършване. Значение на заключението на вещото лице.

Тема 20. Съдебноикономически експертизи.

Финансово-икономическа експертиза. Обекти и задачи на експертизата.

Съдебносчетоводна експертиза. Правни основания и значение.

Тема 21. Съдебнохимически и физико-химически експертизи.

Експертиза на наркотични вещества.

Експертиза на лекарства и лекарствени средства.

Експертиза на нефтопродукти и материали.

Експертиза на метали, сплави и на изделия от тях.

Експертиза на бои и лакове.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Изпитът се провежда в края на осмия семестър. Редовната изпитна сесия се провежда с писмен изпит, а при явяване на поправителна и ликвидационна сесия може да се проведе комбиниран изпит / писмена работа и устно събеседване / или само устен изпит.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Вучков, В. Съдебни експертизи. Нормативна уредба, съдебна практика, С., 2010.
2. Душанов, И., Д. Радонов, Съдебни експертизи, С., 2008.
3. Павлов, Хр., Р. Пеева, Способите на доказване в наказателния процес. Учебно помагало, Б., 2019.
4. Российская Е., Е. Галяшина, Настольная книга судьи: судебная экспертиза, М., 2019.
5. Цанков, П., Й. Кунчев, Съдебни експертизи. Обща част, С., 2007.
6. Цанков, П., Й. Кунчев, Е. Коцева и др., Съдебни експертизи. Особена част, С., 2004.
7. Цеков, Ц. Съдебни експертизи. Правен режим и правна характеристика, С., 1998.

LW 531

СЪДЕБНИ ЕКСПЕРТИЗИ

Лектор: доц. д-р Христо Павлов

I Обща част.

1. Съдебна експертиза. Същност и особености. Основни принципи в НПК и в ГПК. Общи черти и различия на съдебната експертиза в наказателното и в гражданското производство.
2. Възникване на съдебната експертиза. Вътрешни и външни предпоставки. Правна уредба на съдебната експертиза след Освобождението 1878 г. Състояние и тенденции на развитие.
3. Видове съдебни експертизи в България. Правен режим. Класификационни критерии. Характеристика на отделните видове експертизи.
4. Назначаване на съдебната експертиза в наказателното производство – правна характеристика. Особености на назначаването на експертизата в досъдебното и съдебното производство. Съдържание на акта за назначаване – правни изисквания.
5. Назначаване на съдебна експертиза в гражданското производство. Съдържание на акта за назначаване – правни изисквания. Общи черти и различия на правната уредба на експертизата в наказателното и гражданското производство.
6. Назначаване на допълнителна и повторна съдебна експертиза. Правни основания. особености в сравнение с назначаване на основната (първоначалната) експертиза.
7. Назначаване на колективна и комплексна експертиза. Правни основания. Особености в сравнение с еднородната и едноличната експертиза.
8. Назначаване на международна съдебна експертиза. Правен режим и особености в сравнение с назначаване на експертизата по НПК и ГПК.
9. Вещи лица. Правно положение. Принципи за избор на вещите лица според правната уредба в НПК и ГПК. Списъци на експертите. Значение и процедура на съставяне.
10. Права и задължения на вещите лица. Правна характеристика.
11. Отказ на вещото лице да извърши възложената му експертиза. Правни основания и правни последици. Отводи на вещите лица – правни основания. Заместване на едно вещо лице с друго – правна характеристика на процедурата.
12. Подготовка и извършване на съдебната експертиза – правна уредба и характеристика. Задължения на вещото лице.
13. Заключение на вещото лице – правна същност и доказателствено значение. Съдържание на заключението на вещото лице.
14. Експертно заключение при допълнителна, повторна и комплексна експертиза. Правни изисквания към заключението на колективната експертиза.

15. Действия на разследващия полицаи, следователя, прокурора и съда след получаване на заключението на вещото лице – правна характеристика. Проверка и оценка на заключението на вещото лице. Правни последици.

16. Илюстративни, информационни и други материали към експертното заключение. Правно значение. Изисквания при съставянето и приемането му.

II. Особена част

17. Съдебнокриминалистични експертизи на фалшифицирани документи. Обща характеристика и класификация. Правно значение в наказателното и в гражданското производство.

18. Съдебнокриминалистична експертиза на писмената реч. Обща характеристика. Правни основания за назначаване. Общи черти и различия с почерковата експертиза.

19. Съдебнокриминалистична експертиза за установяване на цялото по неговите части. Обща характеристика.

20. Съдебнокриминалистична експертиза на магнетофонни и видеоманетофонни записи на гласа и речта. Обща характеристика. Правни хипотези в наказателното и в гражданското производство.

21. Съдебнокриминалистична експертиза за идентификация на човека по неговите външни черти, отразени върху фотоснимка (фотопортретна експертиза). Съставяне на портрет по показания. Обща характеристика. Правно значение на резултатите от експертизата.

22. Съдебномедицинска експертиза на трупове на неизвестни лица и скелетирани трупове. Обща характеристика. Сравнение с другите съдебни експертизи. Съдържание и особености.

23. Съдебномедицинска експертиза на телесни повреди. Обща характеристика. Сравнение с другите съдебни експертизи. Значение на експертното заключение. Съдържание и особености.

24. Съдебномедицинска експертиза за установяване на родителски произход. Обща характеристика. Правни основания за назначаване.

25. Съдебномедицинска експертиза за идентификация на човека чрез серологични анализи. Обща характеристика. Сравнение с другите идентификационни съдебни експертизи в наказателното и в гражданското производство.

26. Съдебнопсихиатрична експертиза. Обща характеристика. Приложно поле в наказателното и в гражданското производство. Правно значение.

27. Съдебнобиологични експертизи. Обща характеристика. Правно значение в наказателното производство.

28. Обща съдебнотехническа експертиза. Характеристика. Правни основания за назначаване в наказателното и в гражданското производство.

29. Автотехническа експертиза. Обща характеристика. Значение за изясняване на обстоятелствата по делото при разследване на престъпления по автомобилния транспорт. Правни основания за назначаване в гражданското производство.

30. Съдебна пожаро-техническа експертиза. Обща характеристика. Правни основания за назначаване в наказателното и в гражданското производство.

31. Съдебносчетоводна експертиза. Обща характеристика. Правно значение и приложно поле в наказателното и в гражданското производство. Особенности на правния режим.

32. Съдебна финансово-икономическа експертиза. Обща характеристика. Правен режим. Особенности в сравнение с другите съдебни експертизи.
33. Съдебнохимическа експертиза на наркотични вещества. Обща характеристика.
34. Съдебнохимическа експертиза на лекарства и лекарствени средства. Обща характеристика.
35. Съдебнохимическа експертиза на нефтопродукти и материали. Обща характеристика.
36. Съдебнохимическа експертиза на бои и лакове. Обща характеристика. Правни основания за назначаване в наказателното и в гражданското производство.
37. Съдебнотехнологична експертиза. Обща характеристика. Правни основания за назначаване.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Вучков, В. Съдебни експертизи. Нормативна уредба, съдебна практика, С., 2010.
2. Душанов, И., Д. Радонов, Съдебни експертизи, С., 2008.
3. Павлов, Хр., Р. Пеева, Способите на доказване в наказателния процес. Учебно помагало, Б., 2019.
4. Российская Е., Е. Галяшина, Настольная книга судьи: судебная экспертиза, М., 2019.
5. Цанков, П., Й. Кунчев, Съдебни експертизи. Обща част, С., 2007.
6. Цанков, П., Й. Кунчев, Е. Коцева и др., Съдебни експертизи. Особена част, С., 2004.
7. Цеков, Ц. Съдебни експертизи. Правен режим и правна характеристика, С., 1998.